

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce:	Čtenářství ve volném čase
Autor práce:	Bc. Michaela Bečvářová
Obor studia:	Pedagogika volného času
Posudek vypracoval:	Mgr. Lucie Kolářová, Dr.theol.
Datum:	09. 05. 2018

Diplomová práce Michaely Bečvářové se zabývá problematikou čtenářství ve volném čase dětí 2. stupně základních škol. Cílem bylo zmapovat – teoreticky na základě odborné literatury a prakticky výzkumným šetřením technikou dotazníku – současný stav čtenářství u vtipované skupiny, její čtenářskou gramotnost a také vlivy, které na dětské čtenářství působí.

Text je strukturován v souladu se stanoveným cílem, kapitoly logicky navazují. Autorka shromáždila značné množství relevantní poznatků a informací, takže veškeré kapitoly jsou obsahově bohaté a přínosné. V textu se nenacházejí žádné prázdné věty nebo nadbytečná slůvka (tzv. slovní vata), ani rozvržené či opakující se formulace. Věcnost vyjadřovacího projevu je zřejmým odrazem koncepčnosti a systematickosti, s nimiž se Bečvářová tématu zhostila. Faktická správnost jako by zde byla pouze přípravným, byť samozřejmým předpokladem pro zobecňující a syntetizující myšlenkové operace, takže je evidentní, že autorka své věci rozumí, dobře se v ní orientuje a umí jeví správně pojmenovat, odlišit i porovnat. Její diplomová práce přináší kompetentní vhled do problematiky.

Z formálního hlediska neshledávám na předložené kvalifikační práci žádné výrazné nedostatky. Jazyková a stylistická úroveň textu je optimální, autorka používá odborný vyjadřovací styl, který je v celém textu konstantní a nekolísá v závislosti na zdrojové literatuře. Drobná pochybení se týkají pouze interpunkce, vygenerovaných a zřejmě přehlédnutých překlepů (v poznámkovém aparátu: velké „t“ ve „*Srov. Tamtéž*“) nebo (opakované) záměny „jak“ za „než“ („*více jak polovina dětí*“, s. 79, 82; „*více jak 7000 žáků*“, s. 48). V případě posledně jmenovaného nutno podotknout, že se bohužel jedná o hojně frekventovaný a spíše „generační“ nešvar, který autorka – coby příslušnice mladé generace – jako nepatřičný nejspíše ani nepocituje. Grafické a vizuální provedení předložené práce je technicky i esteticky výborně zvládnuto.

Kriticky se nabízí snad jen – co do významu subtilní – koncepční připomínka ohledně volby výzkumného vzorku v praktické části diplomové práce a argumentačního postupu s tím spojeného. Vzorek zahrnoval návštěvníky čtenářských klubů tří základních škol a zkoumaly se odlišnosti ve vztahu těchto dětí ke čtení před zahájením docházky do čtenářského klubu a poté. Viděno v kontextu celé práce je zde jistá vnitřní rozpornost, a to ve dvojím smyslu:

- 1) Autorka nezkoumala odlišnost zvoleného vzorku jako celku od zjištění obecnějšího rázu, i když prvotně naformulovaný cíl k tomu snad směřoval – podle vlastních slov si chtěla výzkumným šetřením mezi návštěvníky čtenářských klubů tří ZŠ ověřit obecná zjištění (srov. s. 7). To by ale bývalo muselo znamenat, že teoretická východiska pro vlastní výzkum by byla vyvozena z teorie týkající se čtenářství jako takového, resp. z již provedených výzkumů z oblasti dětského čtenářství obecně. Hypotézy se však týkají výhradně čtenářských klubů a byly fakticky vyvozeny z výzkumů v jejich „neobecné“ části, zaměřené explicitně na čtenářské kluby. V tom je skryt rozpor mezi – zřejmě původní – šířeji

koncipovanou základní představou (cílem bylo „... zmapovat současný stav čtenářství ve volném čase u dětí na 2. stupni základních škol“, s. 7) a její užší realizací (zvolené výzkumné šetření reálně neověřovalo obecná zjištění, nýbrž zjištění platná pro specifickou oblast, totiž čtenářské kluby). Jako v jistém smyslu zavádějící se v této souvislosti ukazuje proto už samotný název diplomové práce, který vymezuje téma obecněji (čtenářství ve volném čase), zatímco práce Bečvářové je primárně zaměřena na oblast čtenářských klubů, která je organizovanou a jen jednou z volnočasových oblastí dětí 2. stupně základních škol, týkající se čtenářství. Právě ta *de facto* představuje vlastní téma diplomové práce, mimo výše řečené i vzhledem k tomu, že zahrnuje větší část teoretické části (od s. 29) a praktickou část celou.

- 2) Autorka sice v úvodu své práce avizuje, že šetření se bude týkat pouze dětí z čtenářského klubu, tuto volbu však později vysvětluje pouze obsahově *ad intra* („... z důvodu ověření, zda kluby plní svůj účel, pro jaký byly koncipovány“, s. 64), nikoli metodicky *ad extra* (Co se zde má ověřovat vzhledem k problematice čtenářství jako takového?). Zádrhel nespočívá ani tak v tom, že se nejedná o výzkumný vzorek v pravém slova smyslu reprezentativní, nýbrž v tom, že autorka pracuje s předpokladem dále netematizovaným. Do čtenářského klubu se totiž pravděpodobně přihlašují jen děti, pro které představa čtení knihy není sémanticky prázdná – bez ohledu na to, zda samy reálně čtou nebo o tom pouze hypoteticky uvažují. A to nejsou zdaleka všechny děti. I když to autorka v kapitole stanovující výzkumné hypotézy zmiňuje („Dá se také předpokládat, že do čtenářského klubu se spíše přihlásí děti, které již rády čtou, než děti, které nemají o čtení zájem.“, s. 64), nad rámec pouhého konstatování nepokračuje a „automatický“ předpoklad nikterak nezohledňuje ani v praktické části při vyhodnocování analýz. První a třetí hypotéza se sice daného předpokladu částečně dotýká, ze strany autorky však postrádám vědomou reflexi skutečnosti, že ještě před stanovením hypotéz učinila volbu, kterou jako takovou (proč pouze děti ze čtenářských klubů) a co do jejích důsledků (posun celkové perspektivy) neobjasňuje, resp. ji nezasazuje dostatečně do celkového kontextu své diplomové práce.

Kritika nemíří na zvolený postup celé práce, který je sám o sobě promyšlený, legitimní a dokonce výborný, ale pouze na – fakticky malý – metodologický posun, jenž je v předložené práci patrný a přitom ne zcela jasný. Není neobvyklé, že k takovému posunu při tvorbě kvalifikační práce tohoto rozsahu přirozeně dochází, měl by však být zřetelněji reflektován. Připomínku ovšem nepovažuji za natolik zásadní, aby měla vliv na celkové hodnocení předložené kvalifikační práce.

Diplomovou práci Michaely Bečvářové hodnotím jako výbornou a doporučuji ji k obhajobě.

Lucie Kolářová